

TAPOLCZAI LAPOK

EZELŐTT TAPOLCZA ÉS VIDÉKE.

FELELŐS SZERKESZTŐ: SZIGETHY ÖDÖN. KIADÓ ÉS TULAJDONOS: LÓWY B.

Előfizetési ár: Egész évre 10 K., félévre 5 K.,
negyedévre 2 korona 50 fillér.

Megjelenik minden vasárnap.

Hirdetések árszabály szerint.
Nyilt-tér sora 1 korona.

Nyugalom és bizalom.

Olyan győzelmek, mint amelyet a mazari tavaknál Hindenburg és Bukovinában a mi seregeink arattak az orosz seregen, még husz évvel ezelőtt eldöntötték volna a háboru sorsát. De a mai háborunak egészen más természete van, mert nem százezrek, hanem a népek vivják a háborut, amikor egy néhány százezer főből álló hadseregnek veresége még nem végleges legyőzetés, hanem csak kellemetlen meglepetés a legyőzöttre, ami újabb erő kifejtést nem tesz lehetetlenné, hanem inkább újabb és kétségbeesett erőfeszítésre sarkal.

Amikor még a hadműveletek nem vasuton, hanem gyalogmenetekben bonyolítottak le; amikor még nyílt csatákban egy helyre összpontosítva ütköztek meg a hadseregek; amikor még az emberek és nem a technika vívták a harcokat; amikor még a háboru folyama alatt alig volt hadkiegészítés, hanem ki-ki a mozgósításkor fegyverbe hívott seregével vívta meg a háborut: akkor még néhány nagyobb győzelem minden akadályt elhárított a győztes útjából. Ma ellenben a háboru alatt is folyton-folyvást tart a polgári népességnek katonasorba állítása, fölfegyverzése, kiképzése és a támadt hiányok pótlására a harctérre vitele. Tehát nem az lesz győztes a háboruban, aki egy-egy csatában győzven, ellenfelének szívéig nyitja meg az utat, mert egy-egy csatának megnyerésével ez az ut még meg nem nyílik. Hanem a győztes az lesz, akinek hamarabb fogy el az emberanyaga, hamarabb merülnek ki otthoni segítőforrásai, hamarabb fogy el a municiója s hamarabb jutnak polgárai abba a lehetetlen helyzetbe, hogy napi szükségleteiket sem tudván fedezni, a hadsereget sem tudják ruhával, élelemmel és hadiszerezettel többé ellátni. Nem egy-egy hadseregnek kell itt összeroppanni, hanem az egész nemzetnek, hogy az egyik fél a másikkal szemben a küzdelem hiábavalóságát belátva, föladjja a harcot s megvallva legyőzetését, kérje a békét.

Német szövetségesünkkel együtt a nagy harctér két szélső szárnyán nyert fényes győzelmünk ezért nem juttatott minket még ma sem abba a helyzetbe, hogy a háboru gyors befejezését remélhessük. Az orosz még áll az egész középvonalon, a délnyugati sarkon hevesen támad, hogy áttörje vonalunkat, a két szárnyon újra megint fölvetve a harcot s akként folytatja a háborut, mintha ki sem kapott volna, hogy elhitesse velünk, hogy vele nem birunk, akármilyen fényes győzelmet aratunk is egyes seregeink.

Ez a helyzet, a háborunak ez a folytonos megújulása teszi a modern háborut oly nyomasztóvá, oly vég nélkülivé, oly késhegyig menő küzdelemmé, hogy ma, a háboru nyolcadik hónapjában sem tudja senki még csak megközelítően sem megmondani, hogy mikor lehet vége ennek az ember- és vagyonpusztító háborunak.

A hadisegély.

Nagyon komoly dologról van szó, nincs kedvünk tréfálkozni. Mégis, mert találóan jellemző, egy aktuális anekdotával kezdjük:

— Mikor lesz vége a háborunak, tekintős uram? kérdi a béresasszony.

— Ki tudná azt Zsófi!

— Óh, csak sokáig tartana... merthogy csak addig kapjuk a „had-csekély”.

Rádupláz erre a szomszédasszony:

— Biz ugy. Bár az én uramat is elvitték volna. De így nekünk dolgozunk muszáj.

Ez az adoma, — mely nem mondva csinált, hanem történeti, mert más-más változatban majdnem minden községben csakugyan megtörtént, — azt a szomorú tapasztalatot igazolja, hogy egyesek erkölcsi érzületére olykor a jótékonyság inkább ártalmas, semmint hasznos. A jobblét némelyeket restté, tunyává, dologtalanná tesz. Ez pedig a mai zord, komoly időkben kétszeresen országos veszedelem.

Mert míg a gazdasági erő javarésze a Kárpátokban, vagy az Al-Duna és Száva partján védelmezi a haza határait s közvetve a saját otthonát, saját tűzhelyét is: addig az itthonmaradottak a tűzhely körül ölötett kézzel, ingyen jólétet élveznek az állam segélyéből. Olyan jólétet, aminőben azelőtt a kenyérkeresőjük és a saját kezemunkája után soha részük nem volt, s aminőt némelyek maguknak ugyszólván még álmukban sem mertek volna hét hónappal ezelőtt reményleni. Félhivonként pontosan megkapják a család itthonmaradt minden tagja után kiutalt hadisegélyt, ha nincs saját házuk, ha zsellérkép laknak, még házbérre valót is kapnak, hát így nagyon sok esetben egyszerűen megrántják a vállukat: Kézpénzből élünk. Minek dolgoznánk? A sült galamb ugyanis a szájunkba repül.

Már pedig az ország üdve, a háboru sorsa attól is függ, hogy az itthonmaradottnak és a hadbavonultaknak legyen mit enniök, s majdan legyen mit eladniök, pénzzé tenniök. Magyarország földmivelő állam. Ha nem ve-

tünk, nem aratunk. Itt egy talpalattnyi földnek nem szabad megmunkálatlanul, bevetetlenül maradnia!

Kik végezzék el az idén a tavaszi és nyári mezei és kerti s minden más gazdasági munkát? Csakis az itthonmaradottak. Még pedig öregek, fiatalok, emberek, asszonyok, lányok, gyermekek egyaránt, összefogva lelkesen s mindig arra gondolva, hogy nemcsak önmagukért, hanem egyuttal a hazáért és hadbavonult szeretteikért is dolgoznak.

Igy volt ez a balkáni háboru idején az ottlakó népeknél is. Soha gazdagabb termésük nem volt, mint éppen a háboru utáni nyáron. Pedig ott csupa asszony, meg gyereknép végezte az összes gazdasági munkát, mert ott még a 60 esztendősbereket is behívták.

Hát így kell, hogy legyen nálunk is. Az itthonmaradottnak tartásuk kötelességüknek, hogy dolgozzanak. „Aki nem dolgozik, ne is egyék.” — mondja a szent-írás.

Pedig sajnos szavahihető gazdák beszélnek, hogy már az őszi munkák idején is meglátszott egyeseken a hadisegély tonyító káros hatása. Hát ezen valahogyan segíteni kell. Akik a néphez legközelebb állanak — tanítók, lelkészek, jegyzők — oktassák ki, világosítsák fel a népet, a hatóságok meg kényszerítsék, hogy aki munkabíró s eddigi életviszonyaiban ugyanis mindig a földmivelő osztályhoz tartozott, az idén mindannak kettőzött erővel kell dolgoznia.

Mennyire komoly a dolog, mutatja az is, hogy a kormány is foglalkozik ezzel a fontos kérdéssel. Tisza István gróf miniszterelnök leiratot intézett a főispánokhoz, hogy a törvényhatóságok tisztviselőivel és a társadalmi uton is minden lehető elkövessenek a nemzeti veszedelmet képező dologkerülés bajának orvoslására. Valóban csak dicséret illeti a kormányt emez intézkedéséért.

Meg kell értetni mindenkivel, hogy a törvény (1914. 45. t.-c. 7. §.) világos értelmezése szerint a munkabíró, de dologtalan családtagtól az államsegély megvonható.

No de hát erre ne kerüljön a sor, csak azt kívánjuk, hogy aki bir, az dolgozzék, ne huzódózzék, ha munkába hívják. Hiszen csak magának és családjának használ vele, mert keres is s azonfölül a hadisegélyt is kapja. Tehát még meg is takaríthat belőle. Így lesz csak üdvös a hadisegély. Más-kép kár, rontás és sárbadobott pénz.

A tenger.

Írta: **Marton Piroska.**

Turnernek, a híres angol festőnek, egy képe van előttem. A kép a lenyugvó nap biborfényében fürdő tengert ábrázolja, erősen világító színekkel és e színpompá közepéből, mint egy nagy sötét folt emelkedik ki egy félig elsüllyedt hajónak, gyászos fekete teste. A kontraszt hatása nagyszerű. Az intenzív fényözön kápráztató hatása megtöri azon a nagy mélyszerű árnyékon, amelyet a hajóroncs vet a csendes esthangulatu tengerre.

A fénynek és árnyéknak romantikusan összevegyült színei adják meg ezt a harmóniát, amelyet csak a természet tud létrehozni az ő művészonyhájában.

A Természet legősebb gyermeke a Tenger, — ebbe oltotta bele az ifjú anya, természetének legszilajabb és leglágyabb tulajdonságait. Megajándékozta örök szépségének legváltozatosabb és legfantasztikusabb formáival. Ezután halhatatlanná tette és örökifjává.

És a fiatal Tenger felhalmozott energiája nem tudott nyugalomban maradni. Idegesen mozgolódnak kezdett és lassú kis léptekkel megindult a part felé. Apró halk hullámok ütődtek a parthoz és gyorsan visszasiklottak hullámtestvéreikhez.

Azután fokozatosan meggyorsította lépseit, a kis hullámok sűrűbben és élénkebb locsogással érkeztek és gördültek vissza a partról. A Tenger rugalmas mozgása mindinkább hevesebbé vált, nagy nehézkes hullámokat küldött, amelyek tajtékos verejtéket gyöngyöztek le homlokáról és hatalmas lökessel vetették magukat a partra, ahonnan völgyeszerű mélységbe hullottak vissza.

Nagy lihegő növekedése volt ez a Tenger erejének, amely egyre fokozódott, lázas, vad sietséggel. Most már erejének teljes megnövekedésével üzte előre a Tenger zugó, csattogó hullámaival, amelyek harsogva hirdették uruk szilaj kedvét...

Végre a túlfeszített idegek kimerültek, a Tenger lassan, lassan abbahagyta felzaklatott hullámszolgái üldözését.

A dagály tetőpontjára hágott. A fizikai fáradtság ellankasztotta a Tengert, szilaj kedve szelidebb hangnembe terelődött és kezdte visszazivni kiáradt erejét. A nagy, sötét hullámok visszahúzódtak a belseje felé, az elborított part mindjobban kiemelkedett a folytonosan kisebbedő hullámok közül. És a Tenger még mindig

összebb vonta rojtos szélű hullámpalástját, a hullámok kis kacagó fodros habokra zsugorodtak össze és kisimitották barázdás hátát. Szeliden, lágyan pihent el, a tenger élénk tekintetű zöld szemei lecsukódtak és a vidám kis habok csendes zsongása mély álomba merítette. És a mozdulatlan óriás pihenő erejét csak szabályos lélegzése áruulta el, amely kisodorta, majd mélyebbre húzta vissza a hullámokat.

A Tenger a belsejébe koncentráta minden erejét és ezáltal létre hozta az apályt.

A Tenger ébredésével újra kezdte széles játékat, amelyet annyira megkedvelt, hogy természetévé vált. De vannak ennél szeszélyesebb játéka is, amelyek veszélyesebbek természetű mozgásánál.

Borult, felleget időben a Tenger fekete sötét színeibe burkolózik és elfojtott haraggal tükrözi vissza az ég komor sötét hangulatát. A hullámok barátságatlanul hánykolódnak, most már nem hatalmas uruk igája alatt, hanem azok miatt a sebek miatt, amelyeket az Aeolus barlangjából kiszabadult szelek hasítanak rajtuk. A megsebzett hullámok nyögve feizognak és kiakarnak menekülni a kellemetlen vendég karmaiból, de a küzdelem egyenlőtlen, a szél hatalmas rohammal kapaszkodik bele a hullámokba, amelyek bősziúten ágaskodnak fel, mély alagutat nyitva szét maguk között. A Tenger arca rémesen eltorzul, az ég ijesztő feketeséggel fegyverkezik, amelyet keresztül cikáznak vakító villámok. Az elemek lármája tulharsogja a legerősebb harci zajt. Nagy küzdelem fejlődik, az Ég és Tenger elemei harcolnak egymással, vad gyilkos dühvel. A villámok borzasztó erővel csapkodnak a fekete hullámok közé, egy pillanatra fényárban uszik a Tenger, azután elborítja újra a nagy sötétség.

Tombol a vihar, üvölt, sikolt, jajgat a Tenger. Kitér belőle mindaz a szilaj fékezhetetlen szenvedély, amelyet a hatalmas Természetanya oltott bele és uralkodni akar az Égen, a hullámokon, az embereken. És uralkodik is — egészen addig, míg csak ki nem tombolta romboló, pusztító, tüzes kedvét és újra helyre áll az elemek békés egyensúlya.

De az ő Természet szelidebb, lágyabb hurja is meg-meg csendül a Tengeren. Csendes halkhang, lyrai zene ömlik el a kék hullámokon és decrescendoval lassuló ütemben beszéli el a Tenger rejtett, szomorú titkait, amelyek mind egy nagy kriptában, a Tenger szívében vannak eltemetve.

Végtelenül szomorú a Tenger ilyenkor, pedig vidám nevetősen fénylő arcot mutat.

De van valami resignált fájdalom, valami sejtelmesen zengő melanchólia azon a nagy fénylő kékségen, amelyen a szem révedezik...

Turner képe elevenedett meg előttem sokszor, amikor a tengerparton ültem és elnéztem azt a nagy nyugalmas kék víz-tömeget, amely a lábaimat simogatta, enyhén zizegő érintéssel és arra gondoltam, hogy messze, messze valahol a tenger közepén a lenyugvó nap sugarai egy aknára futott hajóóriás félig elsüllyedt tetemét ölelik körül, meleg vérpis sugarakkal és ragyogó diszpompában bucsuznak el az emberi alkotás egyik legnagyobb termékétől.

A kukoricáról.

Március 15-ig maradnak a 27—30 koronás árak. — A február 23-ig kötött család szerződések érvénytelenek. — Siessenek a tulajdonosok önként felajánlani a kukoricát! — Március 15. után következik a zár alá vétel és rekvirálás.

Ma már megszerte mindenhol ismeretes a kormány az az intézkedése, hogy mindazok a termelők, akik meglévő kukorica készletüket vagy annak egy részét, eladásra az Országos Gazdasági Bizottságnak február 15-étől március 1-ig önként magukszántából felajánlották: az eladott kukoricáért kedvezményes árakat kapnak. Még pedig 27—30 koronát métermázsánként.

Ehhez a rendelkezéshez most legutóbb még két újabb kormányintézkedés járul.

Egyik az, hogy az önkéntes felajánlás idejét a földművelésügyi miniszterium március 15-ikéig meghosszabbította. Ami azt jelenti, hogy addig az ideig maradnak érvényben a kedvezményes (27—30 koronás) árak.

Másik intézkedés pedig az, hogy a kormány elrendelte a március 15-ikére után bárhol az országban található kukoricának zár alá vételét. Ez meg nem egyéb, mint első lépés a rekviráláshoz. Ha pedig erre kerül a sor, akkor magától értetődően a rekvirálás a már megállapított maximális áron történik, vagy 7—8 koronával alacsonyabb áron, mint amennyit a kukoricáját március 15-ikéig önként felajánló tulajdonos érthet, ha a feleslegét a hatóságnak adja el.

Ezzel a kettős intézkedéssel áll azonban összefüggésben még egy harmadik kormányrendelet is. Az nevezetesen, hogy érvénytelen a kukoricára vonatkozó minden olyan adás-vételi szerződés, mely február 15-től február 23-ikéig lefolyt időközben az eladó kijátszására számítva, a vevő részéről

Haborús idők. (Népfelkelők.)

Ti hadba vonuló családok emberek,
Egyre nézlek, nézlek bennetek
Bámuló szemekkel,
Amint ma zsiabongó tömegben a falut hagyátok el.
Utánatok megyek
Lépestről lépésre követve bennetek
A község végeig, a pályaudvarig,
Ahol várva várok, amíg ti beszálltok
A hadi vonatba
Haborús nótákat dalolva.
Ti vagytok századunk legnagyobb hősei,
Kiket megérlelték, meg is edzettek az élet küzdelmei.
Ti hűségesek, de mégis hűtlenek,
Mit sirva ríva a hitvesek szemetekre vetnek.
Mindegyikök hitte, hogy csak ő, egyedül ő bírja ura szerelmét,
Szívenek melegét, lelkenek hűségét,
Csak a kicsi háza és kised családja
Egyetlen hő vágya,
Nem osztja mással a hűségét és szent a fogadalma,
Hogy nem választja el őket más, mint ásó és kapa.
És hevült lelkében újra felvillan a „holtiglan.”
Hát a sirontúli eskü is csak ellillan?
Mint a kábitóan terjengő illatos tömjén,
A falusi templom oltára lépcsőjén?
Amely csak szálló füst, csak emlék, csak volt és már nincs;
De a szerelem, a hűség az osztatlan, az örökös kincs.
Dehogy hitte volna az első szerelem hevében,
Hogy a hitese ura szíve egyik titkos rejtekében
Más és búbajosabb érzelem lappang,
Mely riasztóan szól, mint az öreg harang,

Ha félrekerik, ha izzó tűzvész pusztít.
És jött a vész: „Az ellenség haderőt indít
Határunk felé, már ott is áll az ország kapuja előtt,
Szólítsanak hadba minden népfelkelőt!”
S' lánggra lobbant ura szívében a csodás szeretet,
Amely — ha vészben a haza — feleséget családot felejt.
És csatába indul, mert hívja a haza,
Csak megél valahogy' elhagyott családja.
Hitvese hordozza szíve alatt immár harmadik gyermekét,
Hogyis várhatná be születését,
És jövendő édes gügyögését?
Mi a melengető családi tűzhely,
Ha a fegyverfogható férfi a csatába kell?
Noha nő, mégis hős,
Nem mint az a gyáva lurkó s' elméleti hazafi,
Ki a gyakorlati hadkötelezettség alól búvik ki,
Kényelmesen pihen a mentő kuckóban,
A hadi malomban,
Nem köti sem asszony, sem haza,
Csendesen bevárja
A világháború lezajlását,
Hogy felvehesse az életnek kamatos kamatját.
Nem úgy ti, ti hadba vonuló családok emberek,
Ti tisztalelkűek,
Ti mentek bátran a hazáért a halálba,
De ti meghalni nem haltok meg soha,
A csata tüze nem emészthet bennetek,
Örökké fenmarad nevetek
A halhatatlanság fényében,
Hazánk történetében.

ALPÁR MÓR.

azzal a céllal köttetett, hogy a tulajdonostól a kedvezményes árnál olcsóbban vásároljon kukoricát, ő maga azonban ugyanazt a 27—30 koronás árban ajánlja fel az Országos Gazdasági Bizottságnak.

Az ilyen spekulációs ravaszággal létrejött szerződés érvénytelen. Ellenben érvényes az olyan eladás, mikor valaki — bármi olcsó áron is — hízalási célokra vette a kukoricát. Ugyiszintén érvényes akkor is, ha a vevő már átvette és elszállította az eladótól a kukoricát.

Mindezeknek a kormányintézkedéseknek magyarázata és jelentősége a következő:

A kedvezményes árak megállapításáról szóló rendelet a háborus körülmények folytán az ország sok helyére, különösen távolabbi részeibe késedelmesen jutott el. Ellenben Budapesten azon melegében megtudták az összes üzerek és gabonakereskedők. Táviratokban meg telefonon azonnal utasították tehát vidéki ügynökeiket, vásároljanak mentül több kukoricát olyan tulajdonosoktól, akiknek még sejtelmük sem volt arról, hogyha magunkszántából felajánlják eladásra készletüket az Országos Gazdasági Bizottságnak, akkor 27-30 koronát kaphatnak métermázsájáért. Adták hát jóhiszeműen az árut olcsóbban az ügynököknek, akik viszont azon mód felajánlották a megsabott magasabb árban a Gazdasági bizottságnak. Hát ezt a csunya nyereszkeskedési manipulációt semmisíti meg a kormány mikor kimondja, hogy az eféle kötés érvénytelen. Azért, akinek még tényleges birtokába van a kukoricakészlet, vagy egyáltalában van kukoricája, az még mindig jól járhat, mert az újabb intézkedés szerint március 15-ig felajánlhatja, s akkor megkapja a kedvezményes 27-30 koronás árat. Azontul azonban már következik a zár alá vétel, esetleg a lefogalás, amikor aztán jóval olcsóbban lesz kénytelen kukoricáját a közcélra átengedni.

Minden tulajdonosnak saját érdekében áll tehát, hogy az üdvös kormányintézkedésnek fontosságát megértse s magajószántából ajánlja fel a tengerijét addig, amíg lehet, mert a 27—30 koronás tengeri ár bizony jobb, mint a nyolc koronával kisebb.

HIREK.

Községi gyűlés. Tapolca nagyközség képviselőtestülete — ma — 1915. évi március hó 7-én délelőtt 11 órakor, az alábbi tárgyakban gyűlést tart. — 1. Illetőségi ügyek. 2. Gerl Jánosné kérvénye szegényalap engedéséért. 3. Ebadó ügyben megyei határozat. 4. 1914. évi számadás jóváhagyása; számadási tértimény befizetése. 5. Kovács Ferenc tűzoltó kérelme korpótlékért.

A Tapolczai Önkéntes Tűzoltó-Egyesület ma délután 2 órakor, a laktanya nagytermében tartja évi rendes közgyűlését az alábbi tárgysorozattal. — 1. A múlt évi jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése. 2. Parancsnok jelentése a múlt évről. 3. Hat előjáró megválasztása. 4. Lustig József volt egyetű elnök és Marton Rezső volt pénztáros elhalálása fölött jegyzőkönyvi részvétnyilvánítás. 5. A működő tagok beosztása. 6. Netáni indítványok.

Országos állatvásárláson, amely f. hó 3-án volt, nagy volt a felhajtás, de még nagyobb volt a kereslet, különösen szarvasmarhában, amit legjobban bizonyít, hogy mintegy 800 drb. szarvasmarha közül 600 drb. került eladásra; — mintegy 50 60 százalék eladás illetőleg vétel történt a kisebb számban felhajtott ló és sertés vásárlásban. Különösen az igás szarvasmarhának volt eddig még nem tapasztalt magas ára.

Kérelem! A tapolczai állami polgári fiúiskola kéri az intézet egykori növendökeit, akik katonai szolgálatot teljesítettek, közöljék személyi adataikat az igazgatósággal, hogy nevüket az iskola történetében megörökíthessék. Ha az illetők nem tehetnek eleget a kéresemnek, az esetben felkéri hozzátartozóikat, vagy barátjaikat, hogy teljesítsék ezt.

„Aranyat vasért.” Ő Fensége Augustza főhercegasszony védnöksége alatt álló „Augustza Gyorssegély alap” által kibocsátott „pro patria 1914” jelzésű emlékgyűrűket az alábbi hazafias adakozók készpénzzel váltották meg: Fridl Annuska, Puskás Apollónia, dr. Lőke Mór, Baksa Lajos, Grics Károly, akiknek ezuton is köszönetet mondunk. Ertesítjük egyuttal a hazafias közönséget, hogy a rendelkezésünkre álló néhány emlékgyűrű a „Tapolczai Lapok” kiadóhivatalában darabonként két koronával megváltható.

Levél a lövőárokba.

A lövőárokból sokan keresnek fel. Mint volt mesterüket hálás levelekkel, Ha lapunk megkapják, van vígság, mulatság, Gyatra verseim is örömmel olvassák. Kézről-kézre adják, el is dicséretik: Tegyem meg kedvüket, írjak többször nekik. Küldjek tudósítást, mint foly dolgunk itthon, Nincs mit véka alá kén' rejtjenünk titkon, Pedig beföllegzett tornak, mulatásnak, Vége Vig Andrásnak, nekünk is sirt ásnak. Nem a szükség vitt rá, hanem józan eszünk, Hogy húst ritkán eszünk, barnább lisztet [veszünk.

Eddig is megvoltak, kiknek nincs semmijük, Csak a hont védőknek legyen mit enniök. Ti ne éhezettek, kik értünk csatáztok, Hősen töltsétek be dicső hivatástok. Csak a gyáva retteg: H'jába védjük magunk, Ellenség szemében apró sáskák vagyunk, Hanem a bátrakat megsegíti az Ég, Mint Józsuét, kibem más szellem lakozék. Harctüzétől hazám, nem is féltlek téged, Lám a csipkebokor lángolt, s el nem égett, Mert az Úr volt benne. Úgy lesz Ő vételek, Mig Istenben biztok, mitől se féljetek. Dicsőséges multunk, ha végig gondolom, A jelen küzdelme jövőnkben bizalom. Már jó királyunkért, kell hogy összerfjünk, Szász, oláh, tót, horvát legyen hű testvérünk, A lövőárokból egyenlők letettek, Legyetek nyugodtak! Új világrend készül, Nekünk is sok munka jutott osztályrészül. Látok gyászruhás nőt, a gond le nem verte, Nem marad ugaron szantó földje, kertje, Nem esik kétségbe, kapálgat, ás, ültet, — Megannyi urihölgy ápol sebesülteit, S aajtuk nincs zárva, sőt étnap kitárva, Hogy fölkereshesse éhező vagy árva. — Nektek a magyar nőt úgy kell tisztelnetek, Amint ők becsülik a ti küzdelmetek! Áldás hárul rátok, amert most harcoltok, Kell, hogy Magyarország nagy legyen és [boldog!

VÁZSONYI IZIDOR.

Drágaság. A háborus eseményeken kívül a napról napra emelkedő drágaság érint bennünket legközelebről. Irigykedve oivastuk, hogy a nagykanizsai, pápai, győri, szombathelyi piacokon hatóságilag megállapított ára van az élelmicikkeknek. A mi piacunkon pedig egészen szabadon, igazán szemérmetlen vakmerőséggel, indokolatlan hallatlan árakat kérnek egyes cikkért. Így például a tejert, amit a tejszarnokokban vagy egyes házaknál 24 fillérért árúsítanak, ugyanezt, de legtöbbször gyengébb tejet a piacon 34—36 fillérért, tehát 40—50 százalékkal drágábban adják, így van ez a többi élelmicikkel. Nagy a baromfi ára, hisz ez is rövid idő alatt hallhatatlanul felszállt. Hogy a tej, burgonya, bab, lencse, tojás, hagyma, turó, tejfel s a többi piaci termékek ára ma se lehessen háromszor olyan drága Tapolczán, mint a háboru előtt, amikor pedig szintén mindenki türhetetlen drágaságról beszélt, az az illetékes hatóság feladata. Tehát, hogy Tapolczán, ahol ezen cikkek termelésében hiány nincs, ne legyen nagyobb a drágaság, mint bárhol a monarchiában, intézkedést kérünk, hogy a mi piacunkat is mentesítsék az áruuzsoratól; a jogosulatlan kapzsiság iak utját kell vágni!

Halálozás. Röth Miksa a nagykanizsai postahivatalok főnöke rövid betegség után Meránban meghalt. Nagykanizsára szállították és ott temették el a város általános részvételével, melynek haladásában lelkes, fáradhatatlan munkását vesztette el Nagykanizsa.

Heti pénz. Szegény asszonyok. Uri asszonyok, kik az élet gondját csak a heti pénzből ismerik. Mikor nem elég a háztartásra a pénz, mit az uruktól hetenként kapnak, akkor önékik is van gondjuk. Nagy a gondjuk most, mikor a drágaság keresztül huzza minden számításukat. Miből fizetik a mészáros, a tejest, fűszerest, a varrónót? no meg ezt is kellene venni, meg azt is. Szóval van gondjuk és nincs már pénzük. De van asszonyi eszük és a gondon könnyen szoktak tudni segíteni. Az édes uram a hetivásáros péntek hajnalán édesdeden aluszik, miközben az ő hites neje meglopja az álmát, illetve az erszényét. A kölcsön vevés eme legegyszerűbb műveletét holmi töprengések szoktak követni a jámbor férj részéről: hova lett a pénzem? ... De megesett a napokban az, hogy a férj uram erszényét jó előre kiürítette és így az anyagi gondokkal küzdő feleség hiába kelt föl a meleg ágyból a hideg éjjel: kamat nélküli kölcsönt öngyűságnak az önszegélyző nem adott. De másnap délen azután volt csodálkozni a férj uramnak: a déli harangszókor három szál hóvirág volt a megterített asztalon, hirdelve: szerelemből nem lehet megélni. Kettőspont és a tanulság: férjek emeljétek asszonyotok heti pénzét, ha enni akartok!

A Balatoni Szövetség közgyűlését folyó hó 21-én délelőtt 11 órakor Budapesten a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség tanács-termében tartja.

Kitüntetés. Diskai József hadnagy, a 31-ik honvéd gyalogezredben, a háboruban szerzett érdemeiért dicsőre oklevelet nyert.

Gyűjtések a József kir. herceg szanatorium-egyesület javára. Nevezett egyesület javára Tapolczán, a vendéglőkben elhelyezett gyufatartó-perselyekbe az 1914. év folyamán összegyűjt: Burján Imréné 4 korona 47 fillér, Rokob Kálmánnál 3 korona 53 fillér, Dienes Kálmánnál 2 korona 89 fillér, a Pannonia-vendéglőben 96 fillér; összesen 11 korona 85 fillér, mely összeget az egyesület tapolczai fiókjának elnöknője, Pollák Adolfné felküldött az egyesület központjába. A gyűjtők fogadják fáradozásukert ezuttal is az egyesület köszönetét.

Halálos vasuti szerencsétlenség. Ganz Lajos nagykanizsai 23 éves vasuti kalauzgyakornok a mult héten, Murakereszturon, tolatás közben a vonat kerekei közé került, melyek két lábát leszakították. Súlyos sérülésevel a kanizsai kórházba szállították, ahol rövid idő mulva kiszendetett.

Rézgálic-beszerzés. Mint ismeretes, a nagyméltóságú földművelésügyi miniszterium a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét megbizta, hogy 30 waggon gálicot a szőlőbirtokosság részére szerezzen be s azt métermázsánként 121 korona 50 fillérért árúsítsa. Mint már a napi-szaklapok is hozták, ezen mennyiség már az első napokban tuljegyeztetett, így a további megrendelések céltalanok, újabb a földművelésügyi miniszterium az illetékes közegeiket is utasította, hogy egyelőre az igazolásokat ne eszközöljék; tájékozással azonban megjegyzi, hogy többféle tárgyalásokat folytat újabb, nagyobb mennyiségű rézgálic beszerzésére — a szőlőbirtokosság rézgálic-szükségletének biztosítása céljából, azonban arról nem nyilatkozhat, hogy ezen tárgyalások mennyire fognak eredményre vezetni.

A 37—42 évesek sorozása. Megérkezett a 37—42 éves B) osztályú népfölkelők sorozásának elrendelése. Az új sorozás előkészítéséről szóló rendelet teljes részletességgel a következőket tartalmazza: Az 1886. évi XX. t. c. alapján utasítatnak mindazon népfölkelésre kötelezettek, kik az 1873., 1874., 1875., 1876. és 1877. évben születtek és sorozó vagy vegyes felülvizsgáló bizottság által fegyverképtelennek osztályoztattak, illetőleg katonai vagy honvéd-felülvizsgáló bizottság által a közös-hadsereg, haditengerészet, honvédség vagy a csendőrség kötelékéből az 1914. július 31-ig elbocsátattak vagy állítási kötelezettségüknek eddig eleget nem tettek, továbbá azok a fent felsorolt években született egyének, kik időközben a magyar vagy osztrák állampolgárságot, illetőleg bosznia-hercegovinai tartományi illetőséget meg-

szerezték és állítási kötelezettség alá nem estek, hogy összeírásuk végett a tartózkodási helyi községi előjáróságánál (városi hatóságánál) kisközségekben a körjegyzőségek székhelyén jelentkezzenek. A jelentkezés alkalmával a népfölkelésre kötelezettnek netán birtokában levő munkakönyv vagy más, a személyi adatokat feltüntető okmány, illetőleg népfölkelési igazolványi könyv igazolásul felmutatandó. Az összeírásuk végett fentiek szerint jelentkezésre utasított egyének összeírásuk után az előjáróságnak később közzéteendő rendelkezéséhez képest a folyó évi április hó 6.tól május hó 4.ig terjedő időközben és helyen népfölkelési bemutató szemlére fognak behivatni és elővezettetni és ott alkalmasságukhoz képest osztályoztatni. Az alkalmasok bevonulásuk idejéről hirdmény útján nyerneik értesítést. A népfölkelésre kötelezettek a bemutató szemlére egy megbízható kísérelővel fognak utazni s úgy oda mint vissza a vasuton a harmadik osztályon (gőzhajón a második osztályon) ingyen utazhatnak. A magyar szent korona országainak területén tartózkodó azon osztrák állampolgárok és bosznia-hercegovinai tartományi illetőségű egyének, kik a felhívott korosztályokhoz tartoznak, hasonlóképen iratnak össze és hivatnak be bemutató szemlére, mint a magyar állampolgárok. Azon népfölkelésre kötelezettek, kik a bevett vagy törvényesen elismert vallásfelekezetek papjelöltjei, vagy pedig kik végzett tanulmányuk alapján a véderő-törvény 21. §-a értelmében az egyévi önkéntesi kedvezményre jelenleg igénynyel bírnak, ebbeli minőségüket a bemutató szemlén az illető intézet bizonyítványával igazolni tartoznak. Az összeírásnál tehát a fentiek értelmében mindenkinek meg kell jelennie, aki a fentebb megjelölt évek valamelyikében született. Az alispán intézkedése szerint a sorozások ezuttal is jársonként fognak megejtetni.

Hogyan terjed a kiütéses tifusz. Az újabb orvosi tapasztalatok azt bizonyítják, hogy a kiütéses tifuszt nem rovarcsípések terjesztik, amint a tudósok kísérletei alapján eddig hitték, hanem a ruhatetű egyedüli terjesztője ennek a veszedelmes ragályos betegségnek. A ruhatetű az emberi testen és elősködik, különösen a nyakon, háton és a derékon, ahol a ruhák szorosan rajtafekszenek a testen. Ezekben a helyeken befészkel magát különösen a téli ruhákban és a varrások mentén rakja le a petéit. Különösen akkor szaporodik el, ha ritkán váltják az alsóruhát, úgy hogy leginkább a szegény néposztály körében, a hajléktalanok menhelyein tömeglakásokban szaporodik nagyon. A tapasztalatok szerint a kiütéses tifusz csak azokon a helyeken terjed, ahol ez a rovar befészkelte magát; tehát tisztátlan, rosszul szellőztetett, elhanyagolt lakásokban. Ilyen emberek hurcoiták be a kiütéses tifuszt Berlinbe, Bécsbe, Budapestre is, ahol főként a legszegényebb néposztály tömeglakásaiba terjed el s tőlük kapták meg azok, akik hivatásuknál fogva (orvosok, ápolók, rendőrök) ezekkel a betegekkel vagy környezetükkel érintkeztek. Berlinben és Bécsben a főváros törzsökös lakossága nem is kapta meg a járványt. A legutóbbi bécsi nagy járvány idején 1875-ben az Allgemeine Krankenhausban ápolott beteg től nem kapta meg injekció útján senkise a tifuszt, ellenben két segédorvos és egy ápolónő, akik a betegek fölvetelénél, a tetvekkel megrakott ruhákat kezükbe vették, azok megbetegedtek. Megerősítik ezt a múlt évben Szerbiában szerzett tapasztalatok is; a megfürdetett, a kórterembe tisztán került beteg nem terjesztette el a ragályt. Megállapítható tehát először az, hogy a kiütéses tifuszt a ruhatetvek terjesztik, másodsor az, hogy a tetvektől megtisztított beteg nem terjesztja a járványt és hogy nincs más epidemikus jelenség, amely a ruhatetű tifuszt terjesztő tulajdonságával szemben állana.

A hősök emléke. A Hősök Emlékét Megörökítő Országos Bizottság, amely Lukács György v. b. t. t. orsz. képviselő és Kirchner Hermann cs. és kir. altábornagy vezetésével az egész országra kiterjesztette működését, felhívással fordult a vármegyék alispánjaihoz,

a városok polgármestereihez, a főszerbírakhoz és a községi jegyzőkhöz az akció közigazgatási támogatása érdekében. A bizottság elsősorban a harcúterén szerzett sebesülés vagy betegség következtében elhunyt hősök halála körülményeinek és esetleges hősi cselekedeteinek adatait gyűjti össze. E nehéz munkában kiváltképp a kör- és községi jegyzők lehetnek a bizottság segítségére s ebből a célból a jegyzőkhöz kérdőívek mentek a következő pontozatokkal: 1. Összeírandó a körzete, vagy községe területéről való hősi halottak pontos, olvasható neve, életkora, családi viszonyai, iskolázottsága, jellemzése. 2. Megjelölendő a hősi halottak katonai minősége, rangja, a fegyvernem, az ezred és század száma. 3. Megjelölendő az a hely, ahol meghaltak; továbbá elhalálozásuk körülményei. 4. Összeírandó családtagjainak (szülő, feleség, gyermekek, testvérei) névsora s a családtagok lakhelye. 5. Megírandó volt munkaadójuknak neve, lakhelye, valamint azon testületeknek (köz- és magánhivatal, ipartestület, kaszinó, sportkör stb.) címe és helye, amelynek tagjai voltak. 6. Megírandó azon hősi cselekedet, melyet tudomás szerint hazájuk védelmében véghezvittek. A kitöltött kérdőívek a Hősök Emlékét Megörökítő Országos Bizottság központi irodájába, Budapest, IV., Hajó u 16. küldendők.

Nyilvános köszönetek.

A tapolczai izr. jótékony Nőegylet céljaira a Tapolczai Takarékpénztár r.-t. 60. koronát és a Balatonmelléki Takarékpénztár r.-t. 50. koronát adott, mely adományokat a nyilvánosság előtt megköszönöm

Pollák Adolfné
elnök.

A Balatonmelléki Takarékpénztár r.-t. 50. koronát volt kegyes a József kir. herceg Szanatórium-Egyesület tapolczai fiókja céljaira adományozni, melyért ezuton mondok hálás köszönetet.

Pollák Adolfné
elnök.

Hálás köszönetet mond a Tapolczai Takarékpénztár r.-t.-nak és Balatonmelléki Takarékpénztár részvénytársaságnak a Vörös-Kereszt Egyesület tapolczai fiókja céljaira adományozott 200—200 koronáért

Az Elnökség.

Szerkesztői üzenetek.

J. V. Nem tudjuk, de senkisé tudja. Ha föloldják, úgy jut minden gazdának; ha nem, úgy bizony nemcsak nálunk, de az ország többi bortermelő vidékére is szomorú sors vár. A föloldásra felsőbb helyről is biztatást kaptak.

H. J., S. K. Önöknek is szól első üzenetünk.

B. K. Bizony ezen csak hatósági intézkedés segíthet. Mi rajta leszünk.

Kiváncsi. El nem árulhatjuk; szerkesztői discretio; hogy kitűnő, azt összes olvasónk elismeri. Azt hisszük, lesz még többször szerencsénk.

I. M. Az irigységnek egyik módszere az a lesajnálás, mely lenyomni igyekszik értéket, hogy a maga semmisége valahogy előtérbe jöjjön.

B. H. Ki volna oly balga, hogy a Napról, mert foltjai vannak, azt állítaná, hogy szennyes?

K. J. Mindenkor köszönettel vesszük.

Tapolcza nagyközség előjáróságától.

570—1915. szám.

Hirdetmény.

Közvéteszem, hogy az 1914. évről szerkesztett községi háztartási és az alapokról szerkesztett számadások irodámban 15 napi közzemlére kitéve vannak.

Tapolcza, 1915. március 4.

Horváth Jenő
főjegyző.

Kiadó lakások.

A Szent-László-utcai házamban 3 szobás lakás, az adóhivatali házamban 2 szobás a hozzátartozó mellék-helyiségekkel együtt

április elsejére

:: kiadó. ::

Bővebbet Pruska Ferenc.

Tisztelettel értesitem a tisztelt közönséget, hogy a LEGDIVATOSABB BUTOROKBÓL
≡ TAPOLCZÁN, a Bazár-féle házban ≡

BUTOR- ÉS KÁRPITOS-

ÜZLETET nyitottam. Szives megkeresést kér
BRAUN EMIL butorkereskedő és kárpitos
≡ TAPOLCZA. ≡

Balatonmelléki Takarékpénztárral Egyesített Segélyszövetkezet Tapolczán.

MEGHIVÓ.

A Balatonmelléki Takarékpénztárral Egyesített Segélyszövetkezetnek

folyó 1915. évi március hó 21-én délelőtt 11 és fél órakor saját helyiségének termeiben tartandó

k ö z g y ü l é s é r e

a szövetkezet tagjait tisztelettel meghívom

Takács Jenő
elnök.

A közgyűlés tárgysorozata:

1. A jegyzőkönyv hitelesítésére két jelenlevő szövetkezeti tag kijelölése.
2. Az igazgatóság jelentése a működő XVIII, XIX. és XX. osztályok múlt évi eredményéről.
3. A zárószámadások előterjesztése.

4. A felügyelő-bizottság jelentése, a mérleg megállapítása és a felmentvény megadása érdemében hozandó határozat.
5. Esetleges indítványok tárgyalása az alapszabályok 21. §. értelmében.

Tapolcza, 1915. március 6-án

Az igazgatóság.

TARTOZIK		Mérleg-számla 1914. december hó 31-én.				KÖVETEL	
V a g y o n	Összeg		T e h e r	Összeg			
	kor	fillér		kor	fillér		
Pénztár	285	35	Tartaléktőkék:				
Kötelezvények	682820	—	1912. évi XVIII. osztálynál	2723.—			
Butor, felszerelések értéke	825	—	1913. „ XIX. „	1780.—			
Hátralékos kamatok	15035	36	1914. „ XX. „	2167.—	6670 —		
Elhelyezett betétek	312318	09	Heti törzsbetétek		963894 —		
			Hozadék az előző évekről				
			1912. évi XVIII. osztálynál	13042.55			
			1913. „ XIX. „	1876.10	14918 65		
			1914. évi tiszta nyereség:		25801 15		
	1011283	80			1011283 80		

Részlet és tagállomány kimutatás.

	XVII. osztály.	XVIII. osztály.	XIX. osztály.	XX. osztály.
Állomány 1914. január 1-én	1014 tag 2671 részlettel	832 tag 2552 részlettel	567 tag 1701 részlettel	785 tag 2167 részlettel
1914. év folyamán belépett (a XX. osztály megalakulásával)				
1914. év folyamán kilépett	1014 „ 2671 „	29 „ 52 „	23 „ 37 „	34 „ 67 „
Állomány 1914. december 31-én	felszámolt	803 tag 2500 részlettel	544 tag 1664 részlettel	751 tag 2100 részlettel

Összesen 2098 tag 6264 részlettel,

Tapolcza, 1914. december 31-én.

A könyvelésért: **Faragó Leó**
főkönyvvezető.

Glazer Sándor
igazgató

Téts Károly
titkár.

Az igazgatóság:

Berger Manó, Biró Ignác, Csígyó Ferenc, Harangozó Lajos, Hiller Ignác, ifj. Lessner Mór, Lustig Ferenc, Pollák Adolf, Schütz Zsigmond, dr. Varjas Gábor, Weiler Kálmán.

Fenti számadást — az 1915. március 6-iki gyűlésen — megvizsgáltuk s a fő- és segédkönyvekkel összehasonlítva teljesen helyesnek találtuk.

Báró Puteáni Géza
felügy. biz. elnök.

Dr. Lőke Mór
felügy. biz. tag.

Tus Antal
felügy. biz. tag.

Cséby Árpád
felügy. biz. tag.

